

Un informe elaborat per tres especialistes, presentat al Ministeri d'Educació francès, denuncia els perjudicis pedagògics causats per la moderna 'ciència lingüística'. A casa nostra, el fenomen s'agreuja per la substitució de l'antic lingüista humanista pel lingüista 'científic'.

...i acusa la lingüística moderna d'escanyar la llengua i la literatura

L'ensenyament públic francès ha patit l'acció dels epígons de la lingüística dita científica, l'estructuralisme, la semiologia i la sociologia neomarxista, que han colonitzat els organismes de la decisió pedagògica. L'anàlisi és de Marc Fumaroli.

Com veiem, la lingüística dita científica n'és la primera culpable, la que ha fet més de mal, segons Fumaroli. Un mal que cal detallar.

"La lingüística, en escombrar la gramàtica -ha declarat Fumaroli-, ha privat diverses generacions de joves francesos del plaer de l'anàlisi dels textos, de la joia de construir una frase, un paràgraf, de distingir un adverbí d'un adjectiu... Els grans textos, poemes i prosa, han esdevingut insípidos a causa d'una pretesa ciència transcendent que els posa sobre el mateix pla que la guia telefònica. Cada dia veig antics estudiants que només coneixen dos temps verbals, el present i l'imperfet."

Marc Fumaroli, un dels assagistes francesos de més prestigi dels darrers anys, no està sol. Un informe presentat el 29 de novembre del 2006 al Ministeri d'Educació demana la reintroducció de la gramàtica tradicional, de la terminologia tradicional del subjecte, verb, complement, a l'ensenyament ("*Rapport de mission sur l'enseignement de la grammaire*"). El text es pot llegir sencer a: www.media.education.gouv.fr/file/68/3/3683.

L'escriptor Jacques Julliard, des de *Le Nouvel Observateur*, se'n felicitava: "Per fi! Ja era hora que sortís a plena llum el gran divorci que, de fa tren-

ta anys, oposa els francesos a l'ensenyament oficial de la gramàtica. Ja era hora que finalment es lluiti contra el galimaties que viu el país de Molière i Descartes d'ençà que una banda de lingüistes il·luminats i setciències han forjat la més inútil de les revolucions en el petit món ben ordenat del subjecte-verb-complement."

L'informe l'ha elaborat Alain Bentolila, professor de la Universitat París V i lingüista preocupat per l'empobriment de la lectura i del coneixement oral i escrit de la llengua francesa, amb la col·laboració de Dominique Desmarchelier, director del departament de Lingüística de la mateixa Universitat, i l'escriptor Erick Orsenna, membre de l'Acadèmia Francesa.

A la universitat, culpable de l'expansió de la lingüística dita científica, es reconeix, diu el report, que "quan la lingüística va voler presentar-se com una ciència pura i dura, va decidir extirpar tota referència a la lògica de les anàlisis sintàctiques", tendència que es va agreujar quan el formalisme de la gramàtica generativa va afegir-se a la gramàtica estructural, de manera que el que era un "debat científic fecund a l'interior d'una disciplina en recerca de la seva identitat, va tenir conseqüències molt perjudicials en les aplicacions pedagògiques massa precipitadament imposades i massa generosament acceptades".

Per culpa de la moderna "ciència lingüística" s'han produït, denuncia el report, tres conseqüències greus: s'ha privat els alumnes d'una primera relació íntima amb la gramàtica; s'han

condemnat pares i avis a no poder seguir l'aprenentatge dels seus fills i néts i s'han permès, en autoritzar la combinació incontrolada de termes, les discontinuïtats terminològiques al llarg del període escolar.

Per corregir tot això, proposen els autors del report, cal restablir una terminologia estable "que identifiqui les classes, les funcions i els procediments gramaticals, bo i privilegiant la senzillesa, el rigor i la transparència".

El report inclou una proposta de terminologia clara, rigorosa i transparent. Amb el verb, el nom, l'adjectiu qualificatiu i l'adverbi com a elements lexicals i, els determinants, els pronoms, les preposicions i conjuncions i les interjuncions, com a elements gramaticals.

Torna el subjecte i els complements, dividits en complements del verb (d'objecte directe, indirecte, d'atribució i essencial) el circumstancials de la frase i el complement del nom.

El report acaba amb l'elaboració d'un programa de deu principis destinat a aconseguir el que creuen que han perdut la majoria d'estudiants francesos, el domini de la llengua oral i escrita.

Principis plens de sentit comú, ja des del primer: "L'ensenyament de la gramàtica amb l'exemple del de la lectura s'ha de fundar en una progressió rigorosa, anant del més senzill al més complex i del més freqüent al més rar."

El repte s'ha llançat. Com diu Jacques Julliard, no serà fàcil, perquè cal lluitar contra el "lobby pedagògic". Però és una "causa nacional", una causa

Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès. Anys trenta. L'escriptora Lluïcia Canyà, a la dreta de Josep M. de Sagarra. Al davant, Pompeu Fabra. Joan Coromines va defensar Fabra com a home de gran cultura humanística, davant de la desconsideració de Carles Riba.

per posar fi "als desastres mentals provocats pel científisme ingenu".

I si només es tractés de terminologia! El mal, pensa Julliard, és més profund. "En substituir l'estudi analític, progressiu i sistemàtic de les formes d'organització del llenguatge —escriu— per allò que les instruccions oficials anomenen una 'seqüència d'observació reflectiva de la llengua', han pres el risc de la més absurda de les anarquies."

El mal, a casa. Si a França la distorsió provocada per la lingüística dita científica ha tingut efectes greus en l'ensenyament i, en conseqüència, en la comprensió i ús de la llengua i la literatura, a casa nostra, de més a més, ha produït un perjudici especial, la substitució del lingüista humanista pel lingüista científic, sovint orfe de cultura literària i, per tant, maldestre en l'expressió: alts responsables de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans fan servir, en el seus articles a la premsa, una llengua sense ànima, maldestra i plena de tòpics.

Ens trobem ben lluny de les *Converses filològiques* de Pompeu Fabra, d'un Fabra que se'l veu retratat a la Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès al davant de Josep M. de Sagarra, escriptor que els anys quaranta ingressa a l'IEC, fins a esdevenir president de la Secció Filològica. Ara, gràcies a la "ciència" lingüista, un lingüista pot arribar als nivells acadèmics més alts sense saber utilitzar la llengua, per molt que s'anomeni filòleg.

Josep Pla va proposar que Francesc de B. Moll escrivís a la pàgina 3 d'*El Correo Catalán*, al costat seu i de Joan Fuster, i Joan Coromines es va indignar perquè Carles Riba no havia vist la

A casa nostra, el lingüista 'científic' ha escombrat el tradicional lingüista humanista

sòlida i profunda formació cultural de Pompeu Fabra. Ara, Pla no trobaria, entre els més destacats lingüistes catalans, cap Francesc de B. Moll capaç d'escriure a la pàgina 3 d'un diari.

I cap Coromines no defensaria la formació cultural dels responsables d'actualitzar el Fabra. Com tampoc no trobarem cap lingüista que tingui els coneixements de la literatura catalana i universal que tenia Coromines, ni la seva preocupació per crear un estil propi que respecti el geni de la llengua.

És precisament la substitució del lingüista humanista pel científic, a vegades fins i tot més format en la literatura espanyola, i traduïda a l'espanyol, que en la catalana, el que explica, per exemple, el desastre del *DIEC*, i tantes altres coses.

Els actuals lingüistes catalans han oblidat el que ha hagut de recordar Marc Fumaroli als francesos, que "la literatura és la forma més oberta del coneixement de l'home per l'home".

Lluís Bonada